

CZESŁAWA LESIUK

ur. 1926; Tyszowce

Miejsce i czas wydarzeń	Tyszowce, II wojna światowa
Słowa kluczowe	Tyszowce, II wojna światowa, okupacja niemiecka, Żydzi, Niemcy, getto w Tyszowcach, likwidacja getta w Tyszowcach, Holokaust

Getto w Tyszowcach

Getto w Tyszowcach z trzech stron było ogrodzone płotem, a od szosy już nie było ogrodzenia. Zajmowało nieduży teren. Obejmowało obecne pierwsze budynki po lewej stronie, jak się wjeżdża do Tyszowiec. Kiedyś z jednej strony była tam rzeka i ochotnicza spółdzielnia. Tak że to wcale nie było duże [terytorium].

Getto było likwidowane w 1942 albo [19]43 roku. Likwidacja getta wyglądała w ten sposób, że przyjechali Niemcy i znów zabili sporo Żydów; jeszcze został taki Judko i trochę innych Żydów. Wszystkich wypędzili i pozabijali, ilu ich tam było. Tak zakończyli życie Żydów, którzy byli w getcie. Już później nie widziałam żadnej swojej koleżanki Żydówki, nie spotkałam ich nigdy.

Starszych ludzi, dwóch czy trzech z naszej ulicy, Niemcy zawołali i kazali im kopać doły – bo młodzi uciekli. Wiedzieli, że tam coś trzeba będzie robić, choć może nie pomyśleli, że każą kopać doły dla tych zamordowanych; domyślali się, że coś będzie się działo, skoro tylu Niemców przyjechało. Jeden był już zupełnie stary człowiek, ale i tak musiał kopać. Potem ciała Żydów składali do tych dołów, tam, w getcie.

Przy okazji, jak kopali dół, natrafili na jakieś pierścionki, jakiś łańcuch. Później opowiadali, że ten najstarszy człowiek mówi: „Trzeba Niemca zawołać i oddać mu”. Ale pozostali mówią: „Nic nie róbcie, nie wołajcie Niemca, zasypmy to ziemią. Nie dosyć, że ich wybili, to jeszcze mają zabrać ich dobytek?!”. Ale to był taki człowiek, że nie chciał się sprzeciwiać Niemcom, bał się po prostu, zawołał Niemca, a ten – wiadomo – zabrał te kosztowności.

Tak zabili wszystkich Żydów; już później ani jeden Żyd się nie został, tylko ci, co się ukrywali. Ginsbergowie ukrywali się na Kolonii Czartowieckiej, ale ich też później złapali.

Ci zamordowani Żydzi do dzisiaj leżą pochowani na terenie getta. Nawet nie wiem, czy w tym miejscu nie wybudowano budynku gospodarczego, bo tam stoi jakiś budynek.

Data i miejsce nagrania	2009-03-06, Tyszowce
Rozmawiał/a	Tomasz Czajkowski
Redakcja	Elżbieta Zasempa, Monika Śliwińska, Justyna Molik
Prawa	Copyright © Ośrodek "Brama Grodzka - Teatr NN"